فلسفه اسلامی معنای عام و خاص دارد

آیین نکوداشت مقام علمی و فرهنگی منوچهر صدوقی‌سها، استاد و پژوهشگر حکمت، فلسفه و عرفان ایرانی ـ اسلامی در خانه اندیشمندان علوم انسانی برگزار شد و این استاد پژوهشگر با تاکید بر این‌که حرمت دانایی گفت: می‌دانیم که یک دستگاه فلسفی به نام فلسفه اسلامی مطرح می‌شود اما فلسفه اسلامی معنای واحد ندارد، بلکه معنای عام و خاص دارد.این مراسم با حضور و سخنرانی بزرگانی همچون غلامرضا اعوانی، نجفقلی حبیبی، بهاءالدین خرمشاهی، انشاءا... رحمتی، حسن سیدعرب، محمد فنایی‌اشکوری، حسین کلباسی‌اشتری و سیدعلی موسوی‌گرمارودی برگزار شد.اعوانی در این نشست با اشاره به آثاری که صدوقی‌سها تالیف کرده، گفت: او از بهترین‌ها در فلسفه ایران است. صدوقی‌سها کتاب‌هایی در سطح بالا مانند «ولایت» تالیف کرد و در شناساندن حکمت حکمای امروز خدمت کرد.منوچهر صدوقی‌سها گفت: ضروری است پژوهشگران روی متن انتقادی قابل ارائه آثار حکما کار کنند و همچنین نظریه فلسفه اسلامی اخص مطرح و بررسی شود.منوچهر صدوقی سها زاده ۱۳۲۷ در اردبیل، پژوهشگر حکمت، عرفان و تاریخ فلسفه، مترجم و حقوقدان است. پدیدارشناخت تاریخ استعلایی فلاسفه اسلامی (دوره دو جلدی)، ترجمه «مقدمه قیصری بر فصوص الحکم» محی‌الدین عربی، تصحیح رساله «پاتانجلی» ابوریحان بیرونی و... از جمله آثار و تألیفات ایشان است.



جام جم
فرهنگ
CULTURE
۹
شنبه ۲۶ خرداد ۱۴۰۳ شماره ۶۷۸۹

تربیت نسل موفق هنری را بررسی می‌کند

نگاه از هنر ایرانی!



آن چیزی که ما می‌گوییم را قبول می‌کنند؟ خیر.

دانشگاه‌های هنر و عصر انقلاب اسلامی

دانشگاه‌های هنر اغلب در دوره پهلوی بنیان نهاده شده است. هیات علمی بنیان‌های پژوهشی و درسی و شالوده فکری این دانشگاه‌ها برگرفته از دانشگاه‌های معتبر غربی است که اغلب به این سرچشمه وفادار مانده‌اند.

در یک نگاه سطحی، مسائل علمی و هنری مستقل از سیاست و وقایع سیاسی - اجتماعی است، ولی این نگاه در عرصه هنر کاملا سفسطه‌محور است، چراکه اغلب وقایع سیاسی - اجتماعی بزرگ و مهم مانند انقلاب فرانسه در هنر و فرهنگ تأثیرگذار و جریان‌ساز بوده است، لذا این‌که دانشگاه ایرانی در قبال پدیده جهانشمولی مانند انقلاب اسلامی که یک انقلاب فرهنگی است، مسئولیت‌پذیر نباشد، غیرقابل‌پذیرش است.

انقلاب اسلامی به رهبری امام‌خمینی (ره) نه‌تنها در قواره یک انقلاب بزرگ جهانی بلکه به‌عنوان یک ادعای تمدنی در جهان در تمام عرصه‌های فرهنگی ازجمله هنر ایرانی نیز تأثیر داشت. موسیقی ایرانی با انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی راه بازتولید موسیقی حماسی را درپی گرفت، هنر گرافیک شأنیتی دیگر در تلفیق با دفاع‌مقدس یافت، ادبیات با انقلاب اسلامی متحول شد و در کنار آن محتوای عرفان انقلابی به‌عنوان عرفان اصیلی که به‌جای تصوف و گوشه‌گیری، تهجد و حرکت را پیشنهاد می‌داد، وارد ادبیات و شعر شد، سینمای ایران که با حکومت بلامنازع سینمای مبتذل فیلمفارسی شناخته می‌شد به یکباره پوست انداخته، تبدیل به یک سینمای معناگرا و عفیف شد و.... اما این تأثیرات هنری در سطح ماند و نتوانست با ورود به مباحث دانشگاهی به‌عنوان یک مکتب هنری مختص انقلاب اسلامی مطرح شود.

وقایع اجتماعی، تاریخی و تحولات فکری تأثیرات خود را در عرصه هنر می‌گذارد اما این دانشگاه است که آن را تبدیل به مبانی نظری و فکری کرده، تدوین، تبیین و ماندگار می‌کند.

مسأله اول کشور فرهنگ است

جواد منصوری، معاون فرهنگی اسبق امور خارجه و سفیر ایران در دهه‌های ۷۰ و ۸۰ و اولین فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نیز مهم‌ترین شاخصه انقلاب اسلامی را وجه و شاخصه فرهنگی آن می‌داند. منصوری در گفت‌وگو با جام‌جم در همین رابطه عنوان کرد: برخلاف تمامی مسائل رایجی که مطرح می‌شود، مسأله اول کشور ما اقتصاد نیست؛ بنده معتقدم که مسأله اول کشور ما فرهنگ است.

مسأله فرهنگ عمومی، یکی از چالش‌های جدی نظام ماست و تا زمانی که مسئولان روی این قضیه نایستند، من شخصا به یک تحول بنیادی در کشور اعتقاد پیدا نمی‌کنم.

به گفته منصوری، در این امر که دشمنان برای تضعیف و درنهایت شکست ما روی کارهای فرهنگی متمرکز شده‌اند، هیچ شکی نیست. اسناد و منابع آن هست و رفتار آنها هم بیانگر همین موضوع است. وی در این خصوص اضافه کرد: ما به‌دلیل ضعف‌های فرهنگی نتوانستیم به وضعیتی که لازمه کار است برسیم. اگر مجموع هزینه‌هایی را که در کشور برای امور مذهبی، فرهنگی، هنری و امور رسانه‌ای صرف می‌شود بسنجید رقم خیلی بالایی است. یعنی برخلاف نظر برخی که می‌گویند به بخش فرهنگی پول نمی‌دهند و نمی‌رسند، با اطلاع کامل می‌گویم از نظر هزینه‌کرد سرانه، در دنیا اگر اول نباشیم، دوم هستیم.

دلیلش هم این است که دیگران کارهای فرهنگی را با درآمد انجام می‌دهند و ما همه این کارها را با صرف هزینه انجام می‌دهیم.

شما کجای دنیا سراغ دارید که علاوه بر سازمان‌های دولتی و هزینه‌ای که از امکانات عمومی صرف می‌شود این همه هیات، تکیه، حوزه علمیه، مسجد و خیریه وجود داشته باشد؟ اصلا چنین چیزی وجود ندارد. به‌دلیل این‌که جمع‌گرایی در کشور ما ضعیف است، معمولا خودمحوری، خودخواهی و تک‌روی در امور غلبه دارد و این موضوع یکی از موانع اصلی این مسأله است. با این حساب قرارنگرفتن دانشگاه در کنار تحولات هنری انقلاب اسلامی باعث شد حرکتی برای تحقق مکتب هنری مختص انقلاب اسلامی به‌وجود نیاید و در نتیجه فرصت به‌وجودآمده برای گرایش هنرمندان و مخاطبان هنر به سمت فطرت‌گرایی و اخلاق‌مداری در تکنیک و محتوا که در ابتدای انقلاب فراهم شده بود اندک‌اندک از دست رفت.



بازیابی اسوه‌های فرهنگ‌ساز در عرصه آموزش



همچنین محمدرضا سنگری، نویسنده و پژوهشگر حوزه ادبیات آیینی و عاشورایی و انقلاب اسلامی درخصوص تاثیر توجه به الگوها و فرهنگ بومی در امر آموزش در سطوح مختلف با تاکید به اهمیت توجه به تجربه بزرگ و ارزشمندی مانند دفاع‌مقدس و فرهنگ‌ساز بودن این عناصر و ابعاد آموزشی آن به جام‌جم گفت: اگر تجربه انسان‌های بزرگی که آن روزگار دشوار را با سرافرازی از سر گذراندند و هویت این ملت را حفظ کردند، به‌عنوان الگو در آموزش‌وپرورش و دیگر نهادهای فرهنگی به‌کار می‌گرفتیم، وضع‌مان اینی نبود که اکنون هست. وی افزود: لازم است آن گذشته درخشان را بیابیم و اسوه‌ها، الگوها و شیوه‌های رفتاری آن روزگار را برای نسل امروز، بازیابی، بازشناسی و بازکاوی کنیم و آن را نشر و توسعه و گسترش دهیم که جز آن مسیر نورانی راه نجات دیگری نیست و تا دیر نشده باید قدر آن گوهر را بدانیم و به آن چنگ زنیم و راه را به تابندگی آن نور طی کنیم.

اگر استانداردهای ممیزی تئاتر، سینما یا موسیقی یا برگزاری جشنواره‌ها با همکاری این دانشگاه‌ها تدوین می‌شد دانشگاه به اجبار در جریان هنر روز قرار می‌گرفت

سنگری معتقد است که ما امروز نیازمند بازخوانی تاریخ و فرهنگ گذشته‌مان و لایه‌های فرهنگی گذشته هستیم تا بدانیم چگونه از آنها برای ساختن امروزمان استفاده کنیم. وی در همین رابطه توضیح داد: باید بدانیم که فقط دانش گذشته کافی نیست و بهره‌گیری از روش‌های نو برای طرح مباحث گذشته نیز مهم است و از همه مهم‌تر این که برداشت درستی از این مباحث داشته باشیم.

بر اساس گفته‌های سنگری؛ ما باید گذشته خودمان و مکاتب قدیم را بررسی کنیم و ببینیم در آن جا چه می‌خواندند؟ وی در این خصوص عنوان کرد: در گذشته گلستان و بوستان بود و همین متون به تنهایی می‌توانست به شخصیت و منش فراگیر و شنونده شکل دهد، اما حالا دریغ از این که دانش‌آموز که ارزانی ما، دانشجو و حتی طلبه ما در حوزه بتواند صفحه‌ای از مثنوی و گلستان و بوستان را صحیح و بی‌تیق بخواند و در پای درخت سخن از پای درنیاید! البته جای چنین مباحثی در رسانه ملی خالی است و به گمانم باید گروهی هوشمند این‌گونه مباحث را بررسی و تحلیل کرده و آن را در رسانه عرضه کنند تا از این گسستی که بین این نسل و گذشته به‌وجودآمده تا دیر نشده است، جلوگیری کنند.

علم هنری هم به روزرسانی می‌خواهد

مشکل عدم ارتباط دانشگاه با بازار کار در ایران هم یک مشکل فراگیر است، اما در برخی رشته‌ها مانند پزشکی، پرستاری یا مهندسی ساختمان، بخشی از استاندارد و نظارت عرصه کار بر عهده دانشگاه یا استادان دانشگاه است. از آنجایی که نهاد علم مجبور است خود را مدام به‌روز نگه‌دارد پس بازار را هم بهتر می‌شناسد و با این شناخت و به روزرسانی دائمی، شاهد تولید نظریات بیشتری در این حیطه‌های علمی هستیم.

به‌طور مثال وقتی بیمارستان‌ها تحت نظر دانشگاه‌های علوم پزشکی هستند دانشگاه نمی‌تواند علوم پزشکی ۲۰۰ سال پیش را تدریس کند و بیمارستان به علم روز عمل کند؛ لذا دانشگاه در پیوند با بازار کار لحظه‌به‌لحظه با زمانه و تجارب روز دنیا پیش می‌رود پس خروجی علمی و نظری هم دارد.

گرچه در سال‌های اخیر اقداماتی مانند طراحی سامانه نظام ایده‌ها و نیاز (نان) در راستای هدفمند کردن پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و رساله‌های دکتری، در حد بضاعت به دنبال پدید آوردن نظریه از مجامع دانشگاهی متناسب با نیاز روز جامعه بوده، اما همین طرح نیز در شاخه‌های هنری هم از سوی مسئولان و هم از سوی دانشگاهیان جدی گرفته نشده است و اگر خروجی قابل دفاعی هم داشته، منوط به همان رشته‌های علوم انسانی، پزشکی و با ارفاق رشته‌های فنی مهندسی است.

رابطه الکن نهادهای فرهنگی با دانشگاه‌های هنر

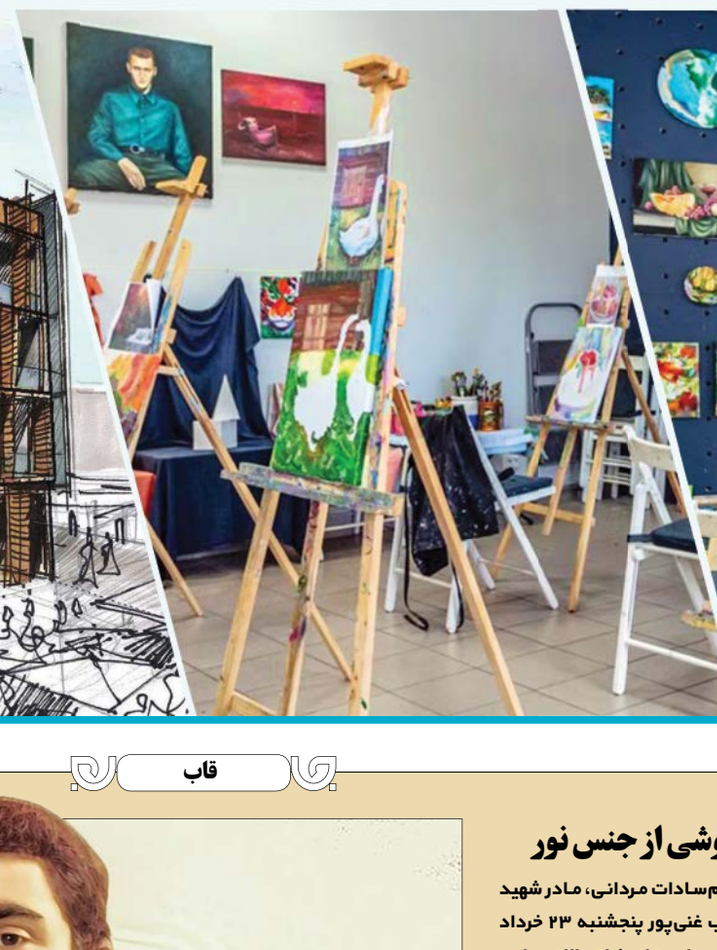
متاسفانه بر خلاف سایر علوم، در عرصه هنر نه‌تنها دانشگاه دخالتی در امور هنری ندارد، بلکه متخصصان دانشگاهی هم در برگزاری رویدادهای تخصصی هنر چندان نقش قانونمندی ندارند. به‌طور مثال اگر استانداردهای ممیزی تئاتر، سینما یا موسیقی یا برگزاری جشنواره‌ها بر عهده دانشگاه‌های رسمی هنر می‌بود یا با همکاری این دانشگاه‌ها تدوین می‌شد دانشگاه به اجبار در جریان هنر روز قرار می‌گرفت و به‌تبع آن آموزش‌ها نیز به‌روز می‌شدند . وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و نهادهای فرهنگی - هنری راهبردی می‌توانند با واگذاری بخشی از نظارت‌ها و ممیزی‌های خود به دانشگاه‌ها و تقویت همکاری‌های واقعی و عملی تا حدی این نقیصه را اصلاح کنند.

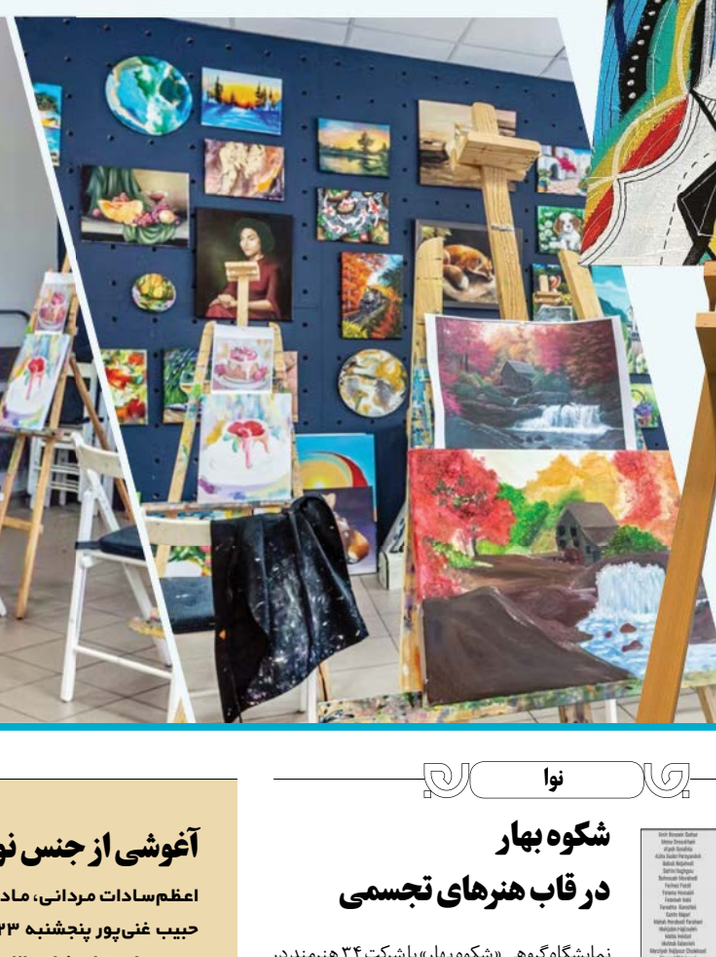
نگاه

چالش‌های نظریه‌پردازی در هنر ایرانی - اسلامی

۱ غربزدگی برنامه‌های درسی دانشگاه‌های هنر
۲ کمبود منابع درسی مبتنی بر تمدن ایرانی - اسلامی
۳ ضعف در سابقه هنری اساتید دانشگاه‌های هنر
۴ مسیر غیراستاندارد پذیرش دانشجوی هنر
۵ رابطه ناقص نهادهای فرهنگی و دانشگاه‌های هنر
۶ بی‌توجهی دانشگاه‌های هنر به ظرفیت‌های فرهنگی انقلاب
۷ عدم ارتباط دانشگاه‌های هنر و بازار کار









نگاره

دنیای نو اولین ایستگاه ارکستر سمفونیک



هفته پیش رو هفته مهمی برای فعالان حوزه موسیقی است که سعی دارند در این روزها مخاطبان بیشتری را به سالن‌های اجرای خود بکشانند. ارکستر سمفونیک تهران نخستین اجرای خود در سال ۱۴۰۳ را طی روزهای پایانی خرداد روی صحنه می‌برد. کنسرت ارکستر سمفونیک تهران به رهبری منوچهر صهبائی، با عنوان «از دنیای نو» شامگاه چهارشنبه ۳۰ خرداد، ساعت ۲۱ و ۳۰ دقیقه در تالار وحدت برگزار می‌شود. در این اجرا قطعات اورتور ایفیژنی در آلیس اثر کریستف ویلیبالد گلوک، سمفونی شماره ۹ (از دنیای نو) اثر آنتونین دورژاک و کنسرتو برای پیانو و ارکستر نمره ۵ در فا مینور ساخته یوهان سباستین باخ نواخته می‌شود.

ارکستر سمفونیک تهران سال ۱۳۲۲ توسط پرویز محمود پایه‌گذاری شد. دوران طلایی این ارکستر در سال‌های ۱۳۵۱ تا ۱۳۵۷ و به رهبری فرهاد مشکوه سپری شد، این ارکستر اکنون زیرمجموعه بنیاد فرهنگی هنری رودکی است و با رهبری دائم منوچهر صهبائی به فعالیت خود ادامه می‌دهد.

نوا

شکوه بهار در قاب هنرهای تجسمی

نمایشگاه گروهی «شکوه بهار» با شرکت ۳۴ هنرمند در رشته‌های مختلف هنرهای تجسمی به شکل آنلاین برپا می‌شود. شکوه بهار، نام نمایشگاه گروهی هنرهای تجسمی مشترک ایران و فرانسه است که با شرکت ۳۴ هنرمند در هفت رشته هنری نقاشی، عکاسی، خوشنویسی، دیجیتال آرت، مجسمه، نقاشی‌خط و تذهیب، به صورت آنلاین به نمایش گذاشته می‌شود.

در این نمایشگاه، آثاری از امیرحسین سرکار، آتنا اروسخانی، عطیه صراف‌نیا، آزیتا سادات پراینده، بابک مجاهدی، بفرین حقگو، بهنوش موحدی، فریناز فاضلی، فاطمه حسینی، فاطمه نبی، فرشته رامشینی، کاترین مجاری، ماهک حرابادی فراهانی، مه جبین حاجی‌زاده، مهلا حیدری، مهتاب اسلامیه، مرضیه حاجی‌پور چالکسری، مسعود شیردوانی، مهرداد زرین‌زاده، میترا شهروئی، محمدحسین ذوالفقاری به نمایش درمی‌آید. علاقه‌مندان به هنرهای تجسمی برای تماشای ۳۸ اثر راه‌یافته به شُکوه بهار می‌توانند تا پنجشنبه، ۳۱ خرداد به صفحه مجازی گروه هنری آیتیست و سایت موسسه رواد التجاره الانتاج العالمی مراجعه کنند.

قاب

آغوشی از جنس نور

اعظم‌سادات مردانی، مادر شهید حبیب غنی‌پور پنجشنبه ۲۳ خرداد در بیمارستان خاتم‌الانبیا به لقاءا... پیوست. شهید غنی‌پور در طول عمر کوتاه اما پر برکت خود آثار ادبی‌ای به نام‌های سفر جنوب، عمو سبدی و... به جای گذاشته است که تاکنون به چاپ رسیده. جایزه ادبی حبیب غنی‌پور، یکی از آثار ماندگار زنده‌یاد امیرحسین فردی، پدر داستان انقلاب بود که به منظور اعتلای ادبیات داستانی کشور از سوی شورای نویسندگان مسجد جوادالائمه(ع) از سال ۱۳۷۶ همه ساله برگزار می‌شد اما از سال گذشته اجرای آن متوقف شد.

